

SUROGAȚIA SAU LUMEA NOASTRĂ

FLORESCU Mirela gr. DI 171, FUA

Universitatea Tehnică a Moldovei

Termeni cheie: surogație, mamă-surogat, gestația pentru altul, legătura mamă-făt, drepturile copilului.

Pentru a putea pătrunde în înțelegerea unui eveniment de proporții cosmice despărțirea unui bebeluș de mama lui biologică purtat 9 luni în pântece, trebuie să știm când se realizează, cum și cât de puternică este legătura dintre mamă și embrion. Tema este extrem de actuală fenomenul acesta pe an ce trece căpătând o evoluție din ce în ce mai mare și dezbateri pe măsură. De la medicină la etică și religie, de la sociologie la filozofie fenomenul atrage după sine o sumedenie de abordări. Ce se întâmplă așadar cu o femeie care este însărcinată? Creierul mamei intră într-un proces de complexe schimbări, schimbări sunt la nivel de chimie, fiziologie dar și psihologie. Femeia se pregătește pentru un nou rol cu totul nou, cel de a fi mamă.

Scanări ale creierului a 25 de femei care au fost însărcinate au fost realizate de către Eline Hoekzema de Universitatea din Leiden și echipa sa, demonstrând că schimbările survenite odată cu conceperea s-au păstrat până la doi ani după naștere. Alt studiu făcut pe șoareci, realizat de către Gavin S. Dawe (2) de la Universitatea Națională din Singapore and Zhi-Cheng Xiao de la Singapore General Hospital, împreună cu colegii lor din China și Japonia, demonstrează că celulele fetale sunt transportate către creierul mamei, iar mama poartă semnele sarcinii, prin aceste celule pînă la 27 de ani după naștere.

Dacă privim la copilul ce se dezvoltă intrauterin și care primește timp de proximitiv 40 de săptămîni protecția și grija unei femei, realizăm că legătura psiho-emoțională care se formează între cea care dă naștere și copil este foarte strînsă. Un argument în plus în acest sens ni-l oferă o știință destul de nouă haptonomia. Haptonomia este metodă de pregătire a nașterii, începând din luna a 4-a sau a 5-a de sarcină, prin care părinții învață să comunice cu copilul lor cu ajutorul mâinilor, punându-le pe pîntecul matern, și prin vocile lor.

Fortificarea relației încă din perioada prenatală, atunci când un copil începe să învețe, acumulînd amintiri emoționale în amigdala cerebrală acest lucru se presupune că este total neglijat atunci cînd vorbim de surogație. În acest sens, Anne Schaub-Thomas (3), psihoterapeut specializat de aproape douăzeci de ani în analiza și tratarea amintirilor prenatale și a traumelor timpurii ale vieții, explică: „Corpul este înțelept, nu minte. A forța natura sau a merge împotriva naturii umane, a „fabrica“ un copil, în detrimentul revărsării naturale a vieții sale în sânul unui cuplu bărbat-femeie, marchează în mod special „ființarea în lume“ a unui copil. Copilul va simți acest lucru într-un fel sau altul.” Conform propriei sale experiențe suferința unui adult nu poate fi înlocuită cu suferința unui copil, acesta fiind lipsit de puterea de a alege, fiind deci vulnerabil.

Care este deci problema esențială de bioetică pe care o pune surogația? Consider că întrebările sunt multiple: Sunt eu stăpînă pe propriul meu corp? Se folosește materialul genetic doar ca un bun de schimb? Cum va crește și ce va simți acest copil care posedă material genetic semi-străin față de părinții care îl cresc? Ca să dăm răspuns la aceste întrebări trebuie în primul rînd să știm cine sunt cei care își doresc copii și nu îi pot avea.

Cuplurile țintă sunt cuplurile homosexuale, care nu pot avea în mod natural copii, femeile sau bărbații care vor să conceapă singuri, abia mai apoi cuplurile heterosexuale infertile. La fiecare dintre aceste categorii trebuie să fim atenți la cazurile particulare și la încă nereglementatul status în privința relației părinte-copil, naștere, înfiere, creștere sau înfiere. Este important să menționăm că surogația poate fi de două tipuri din punct de vedere al femeii purtătoare, tradițională (mama purtătoare-mama biologică), gestațională (mama-purtătoare nu este genetic corelată cu fătul). Cele două tipuri pot fi, la rîndul lor, comerciale sau altruistice. Nu putem nega relația dintre surogație și nivelul de dezvoltare economică al unei societăți sau gradul de instruire al populație. Se știe de ceva timp că statele sărace sau cele aflate în tranziție asigură o bună parte din piața mamelor surogat.

Problema ridicată de surogație este corpul femeii purtătoare, al donatoarilor de material genetic și al celor ce plătesc „serviciile”. Convenția Oviedo (1997) este încălcată în cazul surogației gestaționale, art.21, cap. VII: " Corpul uman și părțile sale nu trebuie să fie în sine sursă de câștig financiar." Ori, în aceste cazuri femeile-purtătoare își folosesc corpul pentru bani, în urma încheierii unui contract. Este oare aceasta compatibil cu demnitatea umană? Profitul financiar face din copil un „bun” material, schimbul făcîndu-se între oameni care-și doresc un „copil calitativ” și cei, sau cele care au nevoie de bani. În definitiv, piața mamelor surogat este una largă și extrem de încurcată.

Astfel, un singur copil poate avea pînă la 6 persoane care pot declara ca le aparține: avem donatoarea de ovule ,donatorul de spermatozoizi ,mama-surogat (soțul acesteia, dacă este căsătorită) și părinții care au dorit copilul. Ne confruntăm cu o confuzie foarte delicată, care încalcă un drept fundamental al copilului, din Declarația ONU cu privire la drepturile copilului,art.7:., Copilul se înregistrează imediat după nașterea sa și are, prin naștere, dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, **dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijit de aceștia**".(4)

Toate aceste incoerențe sunt create pentru că în multe dintre statele lumii în particular, Europa, surogația nu este încă reglementată prin lege, (există ceva dispoziții locale, pentru fiecare țară), însă din altă perspectivă pare că involuntar turismul medical este încurajat. Progrese în acest sens, se fac deja astfel avem Uniunea Internațională pentru Abolirea Surogației (5) iar aducerea în prim-plan a problemei în Adunarea Parlamentară a consiliului Europei este încă un pas pentru reglementarea situației.

Cred cu tărie că toate implicațiile legale, cele psiho-emoționale mai sus menționate, cele medicale indică spre descurajarea, ba chiar abolirea practicilor de surogație, chiar și a celei altruistice, din cauza confuziilor create de ordin fiziologic și psihologic. Contrar unor voci care îndeamnă la acte de bunătate de la femeie către femeie, aceasta este prezentarea manipulativă a surogației. Surogația ar trebui pusă în discuție la nivel mondial, cu luarea unei hotărîri, avînd în vedere mai ales problemele de fertilitate din cadrul cuplurilor heterosexuale, aplicarea unor politici medicale în privința aceasta și încurajarea adopției.

Bibliografie:

- 1.<https://www.scientificamerican.com/article/pregnancy-causes-lasting-changes-in-a-womans-brain/>
- 2.<https://www.scientificamerican.com/article/scientists-discover-childrens-cells-living-in-mothers-brain/>
- 3.<http://www.culturavietii.ro/2017/11/03/cazul-mamei-surogat-nu-poti-inlocui-suferinta-unui-adult-cu-suferinta-unui-copil/>
4. https://www.unicef.org/moldova/CRC_RO.pdf
5. <http://assembly.coe.int/nw/xml/News/News-View-en.asp?newsid=6355&lang=2>